

Euskal Herriko Ahotsak  
ahotsak.com

*Maria Pilar Beloki Ormazabal*

*Andoain,  
Gipuzkoa  
(1932-2016)*

Aurkibidea



## Biografia



Andoainen jaio zen, Leitzaranen dagoen Olabista etxean. 11 senide izan baziren ere, haietatik 6 gaixotuta hil zitzaizkien koskortuta zirela. Aita eta ama andoaindarrak ziren eta amak etxeko lanetan aritu behar izaten zuen, aita kanpoan igeltsero-lanetan aritzen zen bitartean. Bera ere kanpoan ibili zen lanean: Intex-en aurrena, eta paper-fabrikan gero. Josten eta bordatzen ikasi zuen. Senarra Andoaingo, berekin bizi izan da beti bertan.

## Zintak

### AND-079

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2011-01-13
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider

## Pasarteak

### 1. Jaiotetxea lorez beteta

- **Erref:** AND-079/002
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:01:59. **Bukatu:** 00:03:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

#### Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura
- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

#### Laburpena:

Bere jaiotetxea nolakoa zen azaltzen du: lorez beteta egoten zen etxea. Zelaiak, baratzeak, fruta-arbolak... zeuzkaten beraien lurretan.

### 2. Pneumoniak umeeekin eragindako zorigaitza

- **Erref:** AND-079/004
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:04:18. **Bukatu:** 00:06:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak

**Laburpena:**

Amak 11 haur izan zituen, baina 6 hil egin ziren umetan, pneumoniak jota. Amak asko sufritu zuen. Izeba baten semea ere 8 hilabeterekin hil zen, pneumoniak jota. Gerora, ezin izan zuen ume gehiagorik izan.

**3. Soldaduak inguruan ziren bitartean, beraiek gordeta**

- **Erref:** AND-079/005
- **Iraupena:** 0:02:51. **Hasi:** 00:06:06. **Bukatu:** 00:08:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

**Laburpena:**

Gerra iritsi zenean, Maria Pilarrek gogoan du hegazkinak pasatzen zirela Andoaindik, soldaduak etxe inguruan ibili zirela, kalteak eragin zizkietela... Soldaduak etxean ziren bitartean, beraiek gordeta egon ziren sukaldearen azpiko zulo ezkutu batean. Bi aste inguru egon ziren gordeta; eta, Frantziara alde egitekotan egon ziren arren, azkenean, etxean geratu ziren.

**4. Soldaduek etxean utzitako arrastoa**

- **Erref:** AND-079/007
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:10:06. **Bukatu:** 00:11:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

**Laburpena:**

Soldaduak etxetik igaro zirenean, kalte handiak eragin zituzten, eta zeukatena lapurtu.

**5. Gordeta egon zireneko bizimodua**

- **Erref:** AND-079/008
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:11:03. **Bukatu:** 00:13:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

**Laburpena:**

Gerran, soldaduak etxera etorri zirenean, beraiek gordeta egon ziren etxe azpian. Isil-isilik egoten ziren zuloan. Jatekoa prestatzera, noizean behin, sukaldera igotzen ziren. Kaletik gertu bizi arren, urik ez zuten etxean; eta nola-hala moldatu ziren egarria asetzeko, gordeta egon zirenean.

## 6. Gerra bukatu eta gosea etorri

- **Erref:** AND-079/010
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:14:04. **Bukatu:** 00:15:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

### Laburpena:

Gerra bukatu ostean, gosea iritsi zen. Irina egitera, gauez joaten ziren errotera, ezkutuan. Errazionamenduan ematen zuten ogia oso gogorra zen: lurrera bota, eta sabairainoko botea emateko adinako gogorra.

## 7. Aita arotza eta baserritarra

- **Erref:** AND-079/012
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:16:39. **Bukatu:** 00:18:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

### Laburpena:

Aita igeltsero izan zen La Salle eskolan. Maria Pilar neska koskorra zela, aitari bazkaria eramatera joaten zitzaion. Aitak lan asko egiten zuen, bai etxean, bai etxetik kanpo.

## 8. Ama, etxeko martxaren arduraduna

- **Erref:** AND-079/013
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:18:00. **Bukatu:** 00:19:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

### Laburpena:

Santa Krutz egunerako, etxean patata berria eta ilarra jaten zuten. Amak etxean egiten zuen lan, etxeko martxa eramaten eta umeak zaintzen. Ama askotan gaixo egoten zen, eta ahizpa arduratzen zen etxeko kontuez.

## 9. Etxeko garbiketak

- **Erref:** AND-079/015
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:19:58. **Bukatu:** 00:21:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

### Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

**Laburpena:**

Lehen, etxeko lanak nola egiten zituzten azaltzen du: lurra garbitu, argizaria eman, eskuilarekin pasa distira ateratzeko... Orduko xaboiak.

**10. Maindireak garbitzera, ibaira**

- **Erref:** AND-079/016
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:21:14. **Bukatu:** 00:23:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

**Laburpena:**

Leitzaran ibaira joaten ziren arropa garbitzera. Maindireak zuri-zuriak ateratzen ziren orduan; belarretan zabaltzen zituzten, zuritzeko.

**11. Lehengo eguraldia**

- **Erref:** AND-079/018
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:24:03. **Bukatu:** 00:25:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Natura » Meteorologia
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

**Laburpena:**

Lehen, oraingo aldean, eguraldia desberdina zen. Neguan, arropa lehortzeko, sukaldean moldatzen ziren, sutik gertu, soka, zintzilikatzeko.

**12. Lutoa eta hil-kutxaren ibilbidea**

- **Erref:** AND-079/019
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:25:08. **Bukatu:** 00:26:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Hiletak

**Laburpena:**

Lehen, lutoa eraman behar izaten zuten: gurasoak hiltzean, bi urtekoa. Hileten egunean, hil-kutxa kalez kale eramaten zuten, bizkar gainean. Lutoko arropa beltza lortzeko, berria erosi edo zaharra tindatzen zuten. Buruko zapia nolakoa izaten zen azaltzen du.

**13. Hiletetako kategoriak**

- **Erref:** AND-079/024
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:32:45. **Bukatu:** 00:34:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Hiletak

**Laburpena:**

Hileta klase ugari egoten zen, kategoria desberdinak. Primerako hiletak nolakoak izaten ziren azaltzen du. Zenbat eta kategoria hobe, orduan eta garestiagoa izaten zen hileta.

**14. Gaztetako planak, mutil-lagunarekin eta dantzan**

- **Erref:** AND-079/031
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:42:55. **Bukatu:** 00:45:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

**Laburpena:**

Gaztetan, dantza asko egiten zuten igandero. Musika non egoten zen aipatzen du. Neguan, zinera joaten ziren. Mutil-lagunarekin, igandetan bakarrik elkartzen zen. Lehen, dantza lotua ere egiten zuen, nahiz eta Mariaren Alaben kongregazioan egon.

**15. Ezkontzako bazkaria, etxean**

- **Erref:** AND-079/037
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:54:58. **Bukatu:** 00:56:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

**Laburpena:**

Ezkontzean, etxean egin zuten bazkaria, ama gaixo baitzegoen. 32 lagun elkartu ziren: etxeakoak, lehengusuren bat... Jatekoa ahizpak prestatu zuen, sukaldari ona zen-eta.

**Ahotsak.eus**-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

*2026-01-20*

**CC-by-sa | Ahotsak.eus**

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - [ahotsak@ahotsak.com](mailto:ahotsak@ahotsak.com)